

Som man sår, høster man.

HANDLINGSPLAN FOR ARBEIDET MED FLYKTNINGER I SIGDAL KOMMUNE 2022-2026

Vedtatt KS 59/22 22.06.2022

Innhold

Innledning	3
Definisjoner	3
Lovgrunnlag.....	5
Nasjonale føringer:.....	6
Mål for arbeidet med bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger i Sigdal kommune:.....	7
Historisk bakgrunn	7
Før bosetting:	8
Ved bosetting:	9
Kostnader i forbindelse med etablering.....	9
Oppfølging og veiledning.....	10

Innledning

Det er kommunen som bosetter flyktninger og hvor mange som skal bosettes bestemmes i et samarbeid mellom politikerne i kommunen og Utenriksdepartementet. For å lykkes med integreringen må hele kommunen engasjere seg aktivt i dette arbeidet. Det er vanskelig for administrasjonen og politikerne i kommunen å forplikte innbyggerne og bedriftene i kommunen til å bidra, men en aktiv og engasjert administrasjon vil bidra til et økt engasjement for øvrig i kommunen. De kommunene som gjør det best er der hvor både kommunedirektøren, ledende politikere og ildsjeler fra arbeidslivet engasjerer seg.

I 2018 kom det sentrale føringer om at kommuner med færre enn 5000 innbyggere kun unntaksvis skulle bosette flykninger, hvis det er helt spesielle hensyn som tilsier at de bør bosette. Siden 2018 har derfor kommunens arbeid konsentrert seg om best mulig integrering av flykningene som allerede var bosatt i Sigdal kommune. Disse har ikke lenger flyktningstatus, og tjenesten ble derfor nedlagt i 2021.

Ukraina-konflikten er en politisk og militær krise som oppstod mellom Russland og Ukraina i 2013-2014, og som har fortsatt siden. I februar 2022 utviklet konflikten seg til krig da Russland invaderte Ukraina 24. februar. Regjeringen har 04.03.2022 besluttet å gi midlertidig kollektiv beskyttelse til ukrainske borgere, slik også EU har gjort. Det etableres også flere mottaksplasser. Verden står våren 2022 overfor den største humanitære katastrofen siden andre verdenskrig.

Ved inngangen til 2021 var det 82,4 millioner mennesker på flukt i verden. Dette er flere enn noen gang. Dette tallet inkluderer ikke flykninger fra krigen i Ukraina. Det er vanskelig å forutsi behovet innenfor rammen av en handlingsplan. Politiske føringer, påvirkning fra land man naturlig sammenligner seg med og tilstrømningen til Europa generelt, er alle faktorer som vil ha innvirkning på asyl og flyktningstrømmen til Norge. Med denne planen er Sigdal kommune godt forberedt til en uforutsigbar framtid som mottaker av flykninger.

Planen revideres hvert fjerde år, eller ved betydelige endringer i flyktningssituasjonen.

Definisjoner

I denne handlingsplanen er følgende definisjoner lagt til grunn.

Kollektiv beskyttelse

Dette betyr at flere personer i en massefluktsituasjon får beskyttelse. Etter utlendingslovens § 34 kan personer i en massefluktsituasjon få kollektiv beskyttelse på bakgrunn av en gruppevurdering og ikke en individuell vurdering. Saksbehandlingen i slike tilfeller blir forenklet.

Introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet er et opplæringsprogram for flykninger og familiegjenforente med flykninger. Programmet består i hovedsak av fagene norsk, samfunnskunnskap, kurs i foreldreveiledning og livsmestring. I tillegg til arbeidstrening eller andre tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til arbeidslivet. Målet er at deltakerne lettere skal bli økonomisk selvstendige og kunne delta i arbeids- og samfunnsliv.

Alternativ mottaksplassering (AMOT)

Alternativ mottaksplass er en ordning for asylsøkere og andre personer som har rett til å bo i asylmottak. Ordningen innebærer at en kommune påtar seg ansvaret for å gi et botilbud til og følge opp, personen. Det er frivillig for kommunen å ta imot en person på alternativ mottaksplass.

Flyktninger som finner bolig på egen hånd (selvbosetting)

Denne ordningen går ut på at flyktninger som ikke har fått tildelt en bosettingskommune, finner en bolig selv. Dersom kommunen kan ta imot flyktningen, må kommunen avtale dette med IMDi. Kommunen kan deretter godkjenne husleiekontrakten. Flyktninger som blir bosatt på denne måten inngår da i antallet flyktninger kommunen har vedtatt å bosette. De beholder også retten til introduksjonsprogram og alle andre sosiale rettigheter.

Asylsøker

En asylsøker er en person som søker om asylstatus og beskyttelse som flyktning. Personen er kun asylsøker inntil søknaden deres er avgjort av UDI.

Familieinnvandring

Familieinnvandring er en fellesbetegnelse på utenlandske personer som får opphold i Norge fordi de enten har familie som bor lovlig i Norge, eller de er gift med en Norsk statsborger. Familieinnvandring blir først og fremst gitt til nære familiemedlemmer som ektefeller, registrerte partnere, samboere i minimum to år og barn under 18 år. For å få innvilget familieinnvandring stilles det som hovedregel krav om at den som allerede bor i Norge skal kunne forsørge de som kommer.

Asyl

Asyl er en status som gis til flyktninger som med rette frykter forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en spesiell gruppe. Asylstatus gis av staten ved UDI, enten etter behandling av en asylsøknad eller ved at en person hentes til Norge, for eksempel fra en flyktningleir. Asylstatusen innebærer blant annet beskyttelse mot å bli sendt tilbake til området der asylanten har grunn til å frykte forfølgelse. Asylstatus gir også visse rettigheter, som medlemskap i folketrygden.

Flyktning

En flyktning er en person som har fått asylstatus eller annen som har fått opphold etter FNs flyktningkonvensjon. I Norge gis begge disse gruppene flyktningstatus, med de rettighetenesom følger med.

Innvandrer

En innvandrer er en person som har opphold og bor i Norge, men er født i utlandet av utenlandskfødte foreldre.

Opphold på humanitært grunnlag

Hvis en person får oppholdstillatelse i Norge på grunn av sterke menneskelige hensyn eller fordi han eller hun har særlig tilknytning til Norge, kalles dette oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. En flyktning som har fått en slik oppholdstillatelse har de samme rettighetene til bosetting og introduksjonsprogram som en flyktning med asylstatus. De har imidlertid ikke de samme rettighetene som personer med asyl til medlemskap i folketrygden.

Introduksjonstilskudd

Integreringstilskuddet skal dekke kommunenes gjennomsnittlige merutgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Det skal bidra til at flyktningene snarest mulig kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet. I tillegg til introduksjonstilskuddet finnes følgende når aktuelt:

- Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger
- Tilskudd for flyktninger med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker
- Tilskudd til norskopplæring for voksne innvandrere
- Tilskudd til opplæring i norsk, norsk kultur og norske verdier for asylsøkere
- Tilskudd til kvalifisering for beboere i integreringsmottak
- Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet

Bruk av tilskudd, rapportering og kontroll

Personer som kommunen får integreringstilskudd for skal motta samme tjenestetilbud i kommunen som øvrige innbyggere. Mange vil i tillegg ha rett på introduksjonsprogram.

Integreringstilskuddet skal gi kommunene en rimelig dekning av deres gjennomsnittlige merutgifter til bosetting og integrering av flyktninger i bosettingsåret og de neste fire årene. Det er ment å finansiere blant annet:

- Innvandrers- og flyktningkontortjenester
- Bolig- og boligadministrasjonstjenester
- Introduksjonsprogram/introduksjonsstønad
- Sysselsettingstiltak
- Yrkeskvalifisering og arbeidstrening
- Sosialkontor/sosialtjenester
- Barne- og ungdomsvernstjenester
- Tolketjenester
- Barnehagetjenester
- Integreringstiltak i grunnskolen
- Utgifter til den kommunale helsetjenesten
- Kultur og ungdomstiltak

Tilskuddet blir utbetalt uavhengig av hvilke behov den enkelte flyktning måtte ha for oppfølging, tiltak og tilrettelegging i kommunen. Tilskuddet er ikke øremerket. Det er også mulig å søke om ekstra tilskudd for personer med særskilt behov.

Kommunene skal ikke rapportere for bruk av integreringstilskuddet til IMDi. IMDi og Riksrevisjonen kan imidlertid kontrollere at midlene nyttes etter forutsetningene.

Lovgrunnlag

Arbeidet rundt bosetting av flyktninger er regulert gjennom introduksjonsloven (for deltakere med oppholdstillatelse i Norge før 2021) og den nye integreringsloven (for de som får oppholdstillatelse etter 1. januar 2021).

Integreringslovens formål er: *at innvandrere tidlig integreres i det norske samfunnet og blir økonomisk selvstendige. Loven skal bidra til at innvandrere får gode norskkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, formelle kvalifikasjoner og en varig tilknytning til arbeidslivet.*

Loven skal videre legge til rette for at asylsøkere tidlig får kjennskap til norsk språk og samfunnsliv

Deltakerne har etter loven:

- Rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnsfag, på lik linje med andre som kommer fra land utenfor EØS og engelskspråklige land, ikke kan nok norsk.
- Rett og plikt til å gjennomføre et toårig introduksjonsprogram. Programmet kan forlenges. Programmet skal være på full tid og helårlig.

I april 2022 ble endringer i integreringsloven sendt ut på høring for å tilpasses flyktningstrømmen fra Ukraina. Det legges ikke inn detaljert informasjon om hva et program skal inneholde, da dette er i endring.

Deltaker får utbetalt introduksjonsstøtte ved deltakelse i programmet. Denne er på 2 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Dette blir utbetalt som pensjon uten arbeidsgiveravgift. Ytelsen gir pensjonsrettigheter, men ikke rett til lønn ved sykdom, fødselspenger og lignende. Det skal trekkes i ytelsen ved ureglementert fravær. Det er mulig å ha inntekt i tillegg til introduksjonsstøtten uten trekk i ytelsen. Det er egne regler for samordning med eventuelt andre ytelser fra NAV.

Ved etablering av bolig til flyktninger som blir bosatt i Sigdal kommune møblerer og etablerer kommunen boligene etter nøktern og nødvendig standard. Husleieutgifter dekkes av den bosatte etter gjeldende regler i husleieloven. Kommunen kan vurdere å dekke deler av husleieutgiften med integreringstilskuddet ved særskilt behov. Dersom forsørgelsesbyrden er så stor at det trenges tilleggsytelser, kan det gis etter Lov om sosiale tjenester i NAV. Under punktet definisjoner fremgår det klart hva integreringstilskuddet innebærer, og kan brukes til blant annet dette formålet.

Forvaltningsloven med dens regler om frister, saksbehandling og veiledningsplikt gjelder for Flyktningtjenesten på lik linje med andre kommunale enheter og virksomheter.

Kommunen bruker Husbanken og dens ordninger og virkemiddel i bosettingen. Det søkes og gis bostøtte etter vanlige regler.

Nasjonale føringer:

Nasjonal politikk er nedfelt i lover, forskrifter og som føringer i meldinger til Stortinget. Sentrale myndigheter har de siste årene hatt stort fokus på integreringspolitikk. I 2016 kom integreringsmeldingen «Fra mottak til arbeidsliv- en effektiv integreringspolitikk». Meldingen inneholder 69 forslag til integreringstiltak. Samme år kom også Stortingsmeldingen «Fra utenforskap til ny sjanse». I denne meldingen settes det blant annet fokus på tiltak for at flere innvandrere skal komme i jobb eller i videre utdanning.

Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvaret for å iverksette regjeringens innvandrings- og flyktningpolitikk. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) er Arbeid- og inkluderingsdepartementets fagorgan innenfor området. IMDi gir faglige råd og er et kompetanseorgan for kommunene. Kompetanse Norge er underlagt Kunnskapsdepartementet og har som hovedoppgave å bidra til økt deltakelse i arbeids- og samfunnsliv. Det følger opp arbeidet med lærerplanen i Norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og arbeider for at opplæringen skal være arbeidsrettet.

Et hovedprinsipp i de nasjonale føringene er at innvandrere har like rettigheter og plikter som alle andre innbyggere i landet. Et annet hovedprinsipp er at alle som får opphold i Norge raskt skal bidra ved å komme ut i arbeid gjennom å bruke medbrakt kompetanse, ellergjennom kvalifisering til arbeidslivet.

Mål for arbeidet med bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger i Sigdal kommune:

Arbeid med flyktninger i Sigdal kommune krever innsats og engasjement fra kommunen og lokalbefolkningen. I størst mulig grad skal det sikres reell likestilling mellom flyktninger og resten av kommunens innbyggere.

Målet for arbeidet med flyktninger i Sigdal kommune er at 80% av de bosatte skal være selvhjulpne og selvforsørget innen 3 år etter bosetting, og at de bosetter seg fast i Sigdal kommune. Målet i forrige handlingsplan var 70%. Dette var et ambisiøst mål med tanke på gjennomsnittlig resultat for landet som i 2018 var 50%. Nåværende mål er ambisiøst i forhold til resultatet i landet forøvrig. Det er en forventning at ukrainske flyktninger kommer raskere i arbeid enn tidligere bosatte flyktninger. Dette handler om utdanningsnivå, språkforståelse og kultur. Vi velger likevel å opprettholde dette målet for å følge regjeringens høye målsetting og store fokus på sysselsettingsfremmende tiltak. Kommunen mottar integreringsmidler i 5 år. Dette er en mer realistisk tidsramme for å kunne oppnå god integrering, det være seg i arbeid eller samfunnet for øvrig.

Underveis må det arbeides mot å styrke nyankomne flyktningers mulighet for deltakelse i yrkes og samfunnsliv. Flyktingene skal ha samme muligheter, rettigheter og plikter som resten av lokalbefolkningen. For å lykkes med denne jobben må kommunen tilby bolig, norsk og samfunnsopplæring, helse og sosialtjenester og i noen tilfeller kvalifisering og arbeidsmarkedstiltak.

Hovedansvaret for mottak, bosetting og oppfølging av flyktninger er lagt til ny-oppstartet flyktingetjeneste kultur og oppvekstsektoren. Tjenesten er våren 2022 to stillinger med ulik stillingsbrøk. Det er også laget en samarbeidsavtale med NAV for samarbeid om prosessen.

Historisk bakgrunn

I vedtak av 12.02.2004 i Formannskapet i Sigdal kommune står det: "Kommunens arbeid med bosetting av flyktninger baserer seg på bosetting av gjennomsnittlig en ny familie, ca 5 personer, hvert annet år. I tillegg vil det kunne være aktuelt med mottak ved eventuell flytting/endring i status (komme i jobb etc.) hos de som er bosatt."

Den ekstraordinære internasjonale situasjonen etter utbruddet av krigen i Syria og særlig i 2015, førte til at antallet asylsøkere som kom til Europa i løpet av året passerte en million mennesker. På bakgrunn av dette ble flere flyktninger enn vedtatt i 2004, bosatt i Sigdal. I juni 2015 vedtok kommunestyret å bosette 17 flyktninger i 2015 og 17 flyktninger i 2016.

Selv om kommunen var forberedt til å ta imot flere, kom det i 2017 bare 6 personer i tillegg til 2 familiegjenforente barn og en person som flyttet fra en annen kommune. I 2018 hadde kommunen ingen planer for bosetting av nye flyktninger.

Den ekstraordinære situasjonen i Ukraina i 2022 gjorde det nødvendig å øke kapasiteten for et høyt antall innkomster av flyktninger til Norge. Det er fortsatt uvisst hvor stort behovet for bosetting blir, men det kan forventes at tallet på ukrainske flyktninger øker framover. Med bakgrunn i den nye situasjonen vedtok Sigdal kommune 24.3.2022 i sak KS 15/2022 å bosette til sammen 50 flyktninger i 2022. Anmodningen fra IMDi er godtatt.

Ankomst av betydelig flere flyktninger i løpet av 2022 viser oss behovet for aktiv deltakelse av alle kommunale instanser og lokal samfunnet, ikke minst mer fleksibilitet og åpenhet for nye løsninger.

Før bosetting:

Nye flyktninger bosettes i hovedsak på grunnlag av henvendelse fra IMDi, samt politisk vedtak i Sigdal kommune om hvor mange kommunen skal ta imot. I tillegg bosettes det flyktninger via familiegjenforening og ved sekundærbosetting, hvor vi får anmodning ombosetting fra andre kommuner.

Samarbeidet med IMDi i forkant av bosettingen.

IMDi og andre aktører, sender en forespørsel til kommunen om bosetting av et visst antall flyktninger basert på vedtaket kommunen har fattet. De spør også om når bosetting eventuelt kan gjennomføres. Flyktningkontoret tar kontakt med koordinerende enhet som har tildelingsansvaret for kommunale boliger, eller går inn på liste over innmeldte private boliger for å undersøke tilgangen på bolig og gir så IMDi raskt svar på forespørselen. Når detaljene rundt bosettingen er avklart med IMDi kaller flyktningetjenesten inn til et planleggingsmøte med andre berørte fagavdelinger i kommunen for å fordele oppgaver iforbindelse med bosettingen.

Forberedelse før ankomst

Flyktningetjenesten kaller inn alle berørte kommunale instanser og etater til et planleggingsmøte.

Klargjøring av bolig.

Tiltenkt bolig gjennomgås og kvalitetssikres etter vanlige utleieregler, samt tilpasse den enkelte familie.

Boligens kvalitet, standard og fastmonterte utstyr dokumenteres med bilder sammen med utleier.

Det utstyret flyktningene har behov for etter normal nøktern standard anskaffes og settes på plass der det mangler.

Det er utarbeidet egne rutiner for både klargjøring, bo-oppfølging og utflytting.

Det forsøkes i stor grad å bruke møbler, inventar som er meldt inn gjennom frivilligsentralen. Dersom noe mangler kjøpes dette inn gjennom etablerte rammeavtaler kommunen har. Ved mangler i rammeavtaler eller ved hurtige innkjøp forsøkes det i stor grad å bruke lokale aktører.

Førstegangs helseundersøkelse

Når nye flyktninger blir meldt til kommunen, gjør flyktning koordinatør raskt avtale om et første møte mellom flyktningene og flyktninghelsetjenesten på helsestasjonen. Her avklares behov for tolk og det utveksles informasjon, og gjøres avtaler for videre oppfølging. Helseesykepleier som har den første konsultasjonen med flyktningene, vil kartlegge behov og prioritere rekkefølgen på helsetjenestene. Det kan komme fram akutte behov, f.eks. for medisiner, undersøkelser og behandling, og annet som må prioriteres og tas hånd om raskt. Voksne og barn bes om å framvise vaksineoversikt fra tidligere eller prøve å få tak i dette fra hjemlandet. Det settes opp en plan for videre oppfølging; vaksinasjon, helseundersøkelser o.a. Ellers er det viktig at de får med informasjon om hva som skal skje framover og aktuelle telefonnumre for å nå helsetjenesten.

Det er utarbeidet en egen plan for flyktningehelsearbeidet og tuberkulosearbeidet i kommunen. Disse følger Statens retningslinjer for førstegangs helseundersøkelse.

Barnehage/ skole/ SFO

Skole og barnehage vil få informasjon om de barna som kommer og utarbeider planer for mottaket av disse. Kommunen dekke tidligere utgiftene til barnehageplass og SFO i perioden foreldre var i introduksjonsprogrammet, men for å unngå skjevfordeling mellom kommunens

innbyggere er det vurdert at flyktninger fremover i utgangspunktet skal dekke dette selv. Det kan søkes om redusert foreldrebetaling på grunn av lav inntekt. Det er viktig med disse tilbudene for å sikre god språkopplæring og integrering av barna. Det vil likevel være en individuell vurdering hvorvidt det enkelte barn har behov for plass i barnehage eller SFO.

Norskopplæring

Sigdal kommune samarbeider og kjøper tjenester fra Voksenopplæringen i Modum kommune. Dersom det er mange deltakere fra Sigdal kan man vurdere å starte opp en klasse med norskopplæring lokalt i Sigdal for at flest mulig skulle bruke mindre tid på å reise fram og tilbake til norskopplæring i Vikersund. Flyktingetjenesten har faste møter med skolen om det generelle undervisningstilbudet og når det gjelder progresjon for den enkelte elev.

Ved bosetting:

Flyktingene hentes/ møtes på avtalt sted. Etter informasjon og veiledning om de mest basale og prekære sakene, avtales et nytt møte dagen etter hvor det lages en plan for de to neste ukene. Denne planen inneholder bl. annet: bosettingssamtale, boveiledning, møte på sykehuset etter rutiner rundt tuberkulose, første helseundersøkelse på helsestasjon, besøk på skole og barnehage, stønad til livsopphold osv. Det foreligger rutiner for dette arbeidet.

All informasjon bør ha mottoet: Du har ansvar for eget liv!

Det er flere ting som ikke kan søkes om før flyktingene har fått personnummer.

Dette gjelder:

- Søknad om barnetrygd
- Førerkort
- Fastlege
- Telefon
- Skattekort
- Bostøtte
- Bankkonto

Det foreligger egne rutinebeskrivelser.

Kostnader i forbindelse med etablering:

Etableringspakke

Blir budsjettert i samsvar med gjeldende normer for sosialtjenesten.

Det er i tillegg utarbeidet egne rutiner for hva som anses nødvendig ved denne type førstegangsetablering hvor man har tatt med hensynet til integrering.

Økonomisk stønad til personlige ting (klær, sko m.v.)

Vurderes og kjøpes inn i samarbeid med flyktingetjenesten for å sørge for klær som er tilpasset norsk kultur og klima. Det skal først vurderes om noe i lageret til flyktingetjenesten kan brukes. Frivillighetssentralen kan også benyttes.

Økonomisk stønad fra ankomst til første utbetaling av introduksjonsstønad

Gis etter statens veiledende satser til livsopphold. Det utbetales som en ventestønad til enten konto eller kronekort. Eventuell barnetrygd kommer til fratrukk.

Bidrag til fritidsutstyr

Kan gis inntil to ganger i året ved begynnelsen av hver sesong vurdert opp mot behov og ønsker. En gang for sommerhalvåret og en gang for vinterhalvåret. Det gjøres en økonomisk beregning og vurdering i hver sak før bidrag eventuelt utbetales.

Tannbehandling

Flyktingetjenesten dekker første gangs tannundersøkelse og videre behandling der det er nødvendig av helsemessige årsaker. Behandlingen skal godkjennes av flyktingetjenesten før den settes i gang.

Briller

Utgifter til synstest og briller dekkes hvis optiker eller lege vurderer det som nødvendig.

Transport

Transport er en stor utfordring i Sigdal kommune. Det er ikke kollektivtransport som dekker daglig behov. Kommunen vil så langt det er mulig tilrettelegge for bærekraftig transport. Flyktingetjenesten har egen bil som benyttes i stor grad.

Oppfølging og veiledning

Introduksjonsprogram

Er et kommunalt tilbud og er en av de to ordningene i Introduksjonsloven. Et vilkår for å ha rett til et introduksjonsprogram er at man har behov for grunnleggende kvalifisering. Flyktingetjenesten vurderer om søkeren er i målgruppa for ordningen og fatter et vedtak om tildeling av program (eller avslag).

Det er viktig at det tas høyde for et planleggingsbehov som går utover varigheten på introduksjonsprogrammet. Et fem års perspektiv kan være hensiktsmessig og bør involverer hele kommunen.

Alle etater og institusjoner som er involvert i introduksjonsprogrammet rapporterer til Flyktingetjenesten på følgende områder:

- Antall barn i barnehager, SFO og skole.
- Antall personer i norskopplæring og grunnskole
- Antall flyktinger som er på en praksisplass eller deltar i andre kommunale tiltak.

Deltakerne mottar introduksjonsstønad så lenge de deltar i programmet.

Deltakerne i programmet må få god informasjon om ordningen på et språk de forstår. IMDi har utarbeidet informasjon på flere språk som kan benyttes. Programmet er helårlig og på fulltid og varer som regel i to år med mulighet for inntil ett års forlengelse ved behov.

Deltakerne skal stort sett følge de samme reglene for fravær som i arbeidslivet ellers. Ugyldig fravær gir trekk i introduksjonsstønad.

Ved gjennomført eller avbrutt program skal det utstedes et deltakerbevis.

Programmet skal hovedsakelig bestå av opplæring i norsk og samfunnskunnskap, samt tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til arbeidslivet.

Opplæring og tiltak skal beskrives i en individuell plan som utarbeides i fellesskap med den enkelte bruker.

Individuell plan

Planen som er hjemlet i introduksjonsloven skal inneholde mål for deltakerens opplæring og hvilke aktiviteter og tiltak som skal til for å oppnå disse målene. Den skal jevnlig revideres.

Planen er et enkeltvedtak. Det betyr blant annet at den skal være skriftlig, at innholdet skal være begrunnet og at deltakeren har klagerett.

Planen skal lages senest innen tre måneder etter bosetting eller at søknad om deltakelse i introduksjonsprogrammet er fremmet. Planen kan hele tiden utfylles og revideres ved behov.

Planen skal utarbeides i samråd med deltakeren på bakgrunn av en kartlegging av vedkommende sitt opplæringsbehov. Er det uenighet om innholdet i planen er det kommunen som bestemmer hva planen skal inneholde, men deltakeren har da klagerett.

Praksis og arbeidsretting

Arbeidsretting innebærer blant annet at ordinært arbeidsliv blir benyttet som kvalifiseringsarena. Dette kan for eksempel være språkpraksis på en arbeidsplass eller annen praksis i arbeidslivet.

Introduksjonsprogrammet skal inneholde tiltak som forbereder til deltakelse i arbeidslivet. Målet for den enkelte bør i stor grad sees i sammenheng med muligheter i arbeidsmarkedet.

Økonomisk veiledning

Alle deltakere i introduksjonsprogrammet over 18 år gis økonomisk veiledning, tilpasset deres språk.